

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU :</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondențiile se se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Er banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	--	--

Nr. 3883.

Esamenele de calificatiune preotiésca se voru tiené aici in **21 si urmatóriele dile ale lunei curinte st. v.** cu incepere la ór'a **9 inainte de médiadi.**

Ceea-ce se aduce la cunoscinti'a clericilor absoluti cu acea provocare ca recursese, instruite conform §-lui 8 din regulamentul sinodalu, se le astérna aici celu multu pana la **18 a acestei luni.**

Aradu, 1 Septembre st. v. 1892.

Consistoriulu eparchialu gr. or.
rom. din Aradu.

Epistolele parochului betranu.

II.

Iubite Nepóte!

Când omulu nu serie multa vreme, se ascépta cu dreptu cuventu dela dñsulu, cá se serie ceva bunu, s'au cum v'ati indatinat Dvóstra cei teneri a dice, ceva interesantu. Eu dorescu, cá epistolele mele se fia cât mai interesante. Dar am bagat de seama, ca ómenii betrani nu se potrivescu nici la gandire, nici la vorbe cu cei teneri. Macar ca, Dómne, bine ar fi, când ar fi, cá omulu teneru se gandésca, si se lucreze cu esperiinti'a betranului, ér celu betranu se gandésca, si se lucreze cu tari'a si energi'a omului tñneru. Si astfelu este cu potintia, cá epistolele mele se nu fia interesante. Ba chiar se fu dóra si cártitu de catra unii frati preoti teneri pentu cele ce le scriu. Fia inse cum va fi, eu sciu unu lucru, si anume: ca ceea ce scriu eu, scriu cu tóta bunavointi'a si din iubire catra sant'a nóstra biseric'a si catra poporulu credintiosu si daca cele ce le scriu nu vor fi interesante, apoi de un'a stau bunu, si anume ca ceea ce scriu, scriu din tóta inim'a.

Si deci iubite nepóte, cu acésta iubire in inim'a mea ti-seriu, ca mai deunadi am cetit intr'o fóia despre o adunare invetiatorésca-preotiésca, in carea s'a vorbit multu si frumos despre chipulu si røndulu celu bunu, in carele se traiésca preotii cu invetiatorii si cu poporulu; si despre lucrulu acest'a am gandit si eu multu in viéti'a mea, si éta ce am aflat. Am aflat adeca, ca in lumea acést'a si intre ómeni, dragoste cu de-a sil'a nu se póte.

Dar cu tóte acestea sunt multi ómeni, cari traiescu bine unii cu altii, se intielegu frumos unii cu altii, si lucréza intr'o gandire si intr'o sémtime. Si cercetand eu, ca de unde vine acést'a, am aflat, ca toti acei ómeni, cari au un'a si aceeasi sórte, cari urmarescu un'a si aceeasi tiénta, si cari sunt condusi de un'a si aceeasi credintia, --- lucréza totdeuna si intre tóte imprejurările intru unu gandu si intr'o sémtime; si numai cand lipsescu dintre ómeni aceste trei conditiuni, si cand mai intra la mijlocu si câte o leaca de ingamfare si desiértatiune, lipsesce dintre dñsiii bun'a intielegere. Va se dica, daca intre ómeni pre ici, pre colo, nu ar fi buna intielegere, acést'a nu se póte face intre dñsiii prin hotaririle cutarei, seu cutarei adunári, ci prin gandulu la Ddieu si prin privirea la trebuintiele si interesele santei biseric'i si ale poporului, carui a servim.

Acestu gandu este dupa mine chei'a, cu care se va poté deslegá in modu nimeritu intre tóte imprejurările lucrulu bunei intielegeri dintre ómenii, cari au de lucru unii cu altii. Eu am bagat acést'a de seama de multu, si multiemita lui Ddieu n'am avut nepláceri si nentielegeri nici cu alti frati preoti, nici cu invetiatorii, nici cu poporulu. Si timpulu, in carele trah, asia credu eu, este destul de greu, cá se ne fáca pre toti de o potriava se gandim astfelu.

Asia se fia.

Acum, iubite nepóte, dupa ce mi-am spus si eu cuvëntulu mieu in acésta privintia, se-ti mai scriu si despre altele. Afla deci, ca anulu acést'a in pãrtile

nóstre n'a fost tocma de cei buni. Bucate au fost puțin și pretiurile sunt slabe. Cucuruzulu încă l'a stricat binisior secet'a — și ómenii intra necajiti în iérna. Necazulu acest'a ar fi cum ar mai fi, pentru ca poporul nostru a trait, și s'a deprins a trái și în ani buni și în ani rei; dar pre mine me supera mai multu alta imprejurare, și anume: în timpulu nostru s'a facut o frumósa pornire și în biserică și în scóla pentru înaintare mai repede; dar bag seama, pentru ca ne trebuiescu multe, nu le putem face pre tóte de odata. Și apoi și în ceea ce lucrám, de regula dám de pré multe pedeci și greútáti. Acésta imprejurare descuragéza pre unii dintre credintiosi, și încă chiar și pre unii dintre preoti și invetiatori. Eu unulu nu me miru de locu de lucrulu acest'a, pentru ca noi în biserică am fost, și mai suntem încă și acum cam la începutulu începutului; și apoi mai știu în privinți'a acést'a și o vorba din bețrani, carea dice, ca „lumea nu se póte maná cu umerii nici înainte, nici înapoi.“ Și cu adevérat, ca lumea nu se póte maná înainte cu umerii, dar se póte schimbá, și se póte maná înainte și spre mai bine cu întieptiune, cu grije multă, și cu sêrguintia. Și privind eu înapoi preste timpulu, de când s'a introdus în sant'a nóstra biserică statutulu organicu, aflu, ca cu necazuri și cu greútáti multe, dar cu sêrguintia, cu grija și cu multă întieptiune s'a facut ceea ce s'a putut, și adeva în biserică și în scóla și în popor s'a facut multu mai multu, de cum se facea, și s'a putut face în anii de mai înainte.

Ast'a este odata asia. Și nu o spunu numai eu, ca este asi'a, ci o vede tóta lumea.

Și dacă este asia, dacă este adevératu, precum în adevéru este adevératu, ca am înaintat în anii din urma, în butulu tuturor necazurilor și greútátilor: atunci nu ne putem nici decât indoí, ca și pre viitoriu cu grije, cu sêrguintia și cu întieptiune încă vom poté sevêrsi multe lucruri bune pentru înaintarea sfíntei nóstre biserici, a scólei și a poporului credintiosu. Eu am mai vedut apoi în totu ceea ce bine s'a putut face, lucrând grij'a vrednicilor barbati ai sfíntei nóstre biserici, dar mai multu, decât acést'a, am vedut lucrând man'a și ajutorulu celu puternicu alu lui Ddieu.

De aceea încheiu dicend, ca dacă vom lucrá în ale sfíntei biserici, în ale scólei și în ale înaintării poporului cu gândulu la Ddieu, tóte ni-se vor adaoge noue.

Comenius.

Biografia și privire generală preste operele sale.

(Continuare.)

Afara de lucrari filologice, Comenius a avut întentiunea de a tractá cunoscintiele reale și ca un ram de sine statator. Spre acest scop a compus el în 1634 scrierea „*Praeludium Pansophiae*.“

Cartea acést'a ar fi avut menirea de a lati cultur'a reală, și încă în limb'a maternă. Dauna, ca Pansophi'a, magazinul întieptiunii generale, n'a ajuns să fie publicată.

Într'aceste renumele lui Comenius se latia preste tóta Europ'a. El a primit invitare dela Engliter'a, Franci'a și Svedi'a, spre a organiz'a scólele, respective a-le supune unei reforme rationale. Comenius a preferit de a merge la Engliter'a, înse turburările civile, ce le întimpina acolo, îl împedcá de a-si realizá planurile, și el își îndréptá acum calea spre Svedi'a, unde în tómn'a anului 1642 a avut mai multe consultari cu ministrul Oxenstierna relative la îmbunătățirile, ce aveau de a-se introduce în scóle. Ministrul multiamit de vederile lui Comenius, îi face magulitóra observatiune, ca ceea ce ne propuni d-t'à mi-se pare cu mult mai întemeiat, decât ceea ce propunea Ratic. În urm'a acestor consultari, el înainte de a procedá la ori-ce reforma scolară, trebuia se compuna manualele necesare. Acésta lucrare l-a ocupat timp de patru ani la Elbing în Prusi'a. Spesele de tipar le ofería lui Comenius, la recomandarea lui Oxenstierna, Ludvic Geer, un comerciant avut din Hamburg. Aici a scris el într'altel remarcabil'a opera „*Methodus Linguae Rumnovissima*,” prin carea a contribuit la desvoltarea filologiei comparative. În 1648 se reintórce Comenius la Liss'a între coreligionarii sei, carii îl ridică la dignitatea de senior sau episcop al comunității.

La 1650 invitat de principele Rákoczy vine Comenius în Ungari'a, spre a organizá scól'a dela Sárospatak. Acésta scóla s'a înființat pe la 1531, adeva îndată pe la începutul reformatiunii maghiare, din un clastru minorit. Cel dintâi invetiator al scólei dela Patak a fost Stefan Kopácsy, un monach franciscan, unul din primii propagatori ai reformatiunii în Ungari'a. La început erá numai scóla trivială, mai târziu înse la Patak se calificau preoti și invetiatori protestanti. Scól'a acést'a, dela întemeierea ei, a stat sub patronagiul nobililor maghiari, carii aduceau laudabile sacrificii pentru luminarea poporului. În anul 1616 cetatea Sárospatak a ajuns în posesiunea familiei Rákoczy. Gheorghe Rákoczy I, principele Transilvaniei, carele a domnit dela 1630 până la 1648, carele spriginia mai multe scóle din Ungari'a și conducea educatiunea fiilor sei cu întieptiune exemplară, s'a simțit îndemnat de a ridicá scól'a din Patak la acel grad de stralucire, unde stătea scól'a bethleniana din Alb'a Iuli'a. Dejá în 1643 chiamá Rákoczy pe Comenius la Alba-Iuli'a în focul invetiatului Alstedt, înse acela este silit de a refusa ofertul principelui din caus'a unor obligamente, ce le mai avea fatia de susamintitul sêu patron, Ludovic Geer, cu ale carui spese el edita carti scolare. Este eronată parerea lui Raumer, dealtcum istoric celebru, carele sustine, ca Comenius ar fi umblat și prin Transilvani'a.

La anul 1648, dupa trecerea din vietia a principelui Gheorghe Rákoczy I pe tronul Transilvaniei se urca fiul sau mai mare Gheorghe Rákoczy II, cel inzebrat cu cultura europeana, si mama sa, veduva principesa Susana Lorántfy, o femeie culta si cu frica lui Dumnezeu, merg in Ungaria la bunurile lor, al caror centru era Sárospatak. Susana Lorántfy si fiul sau isi indrepta atentia numai decat asupra scolei din Patak. Ioan Tolnai, cel dintai rector al acestei scole, este carele da veduvei principese consiliul de a chema pe Comenius la Patak. Junele principe Sigismund Rákoczy prin epistola scrisa cu mana proprie invita pe Comenius, pentru a reorganiza scoala de la Patak. Insa Susana Lorántfy ii scrie de trei ori in aceasta afacere. Comenius cedeza invitarii, si in ziua de 20 Novembre a anului 1650 vine la Sárospatak. Ce pozitie ocupa el la scoala din Patak, se poate vedea din o epistola a Susanei Lorántfy, in carea se dice: „De-aceea te chemam, ca sa ne fi de ajutor la reorganizarea scolei noastre. Nu avem intentiunea de a te abate dela studiile tale serioase, ci voim numai, ca sub conducerea ta invetiarii nostri barbati sa inainteze in reformele necesare, si prin realizarea metodelor, pe cari le-ai gasit si stabilit cu multa ostentia, se-ti fie si tie si noue spre bucurie.“ Asia dar Comenius era la Patak director de studii. El avea sa introduca reforme dupa planul pansofiei sale.

La Sárospatak, pe langa o activitate practica forte salutară, Comenius a mai scris si unele opere pedagogice, dintre cari avem sa amintim „Orbis sensu alium pictus.“ El a avut ocaziune de a se convinge tot mai mult, ca pentru propunerea imbinata a cunoscintelor limbistice cu cele reale este neincunjurabila de lipsa: intuitiunea. Astfel a ajuns Comenius la ideea de a compune. „Lumea zugravită“, carea contine numirea si icona obiectelor si lucrarilor mai insemnate din lumea vizibila. Orbis nu-e altceva decat textul Ianuei ilustrat prin o sută cincideci si două de figuri. Cartea aceasta era se se imprime la Sárospatak, inse in lipsa unui xilograf dexter, ia a putut apară abia in 1657 la Nürnberg, intai in limba latina si germana. Mai tardiu inse Orbis sa tradus si in alte limbi moderne, si a devenit o carte forte respandita si placuta, ajungend multe editiuni. Orbis face cunoscute obiectele si lucrarile prin icone. Inscriptiunea iconelor presenta numirea cea adeverata a obiectelor, er numerii, prin cari sunt insemnate partile, se referesc la texturi, ce contien descrierea mai detailata a acelor obiecte. Scopul „Lumei zugravită“ e de a destepta in copii interesul pentru carti, a-i imprieteni cu invetiatură, apoi a-i pregati pentru Ianua, ba a-i conduce chiar si la invetiarea cetirii. Este neindreptatita afirmatiunea acelor; cari ii fac lui Comenius imputarea, ca el a voit se inlocuesca intuitiunea directa a naturii vii prin icone morte. Din contra, el in mai multe locuri recunoste superioritatea intuitiunii directe

asupra iconelor, ba pe aceste doarece a-le aplica numai spre completarea aceleia.

Este interesant a se, ca Comenius a primit invitarea principelui Rákoczy indemnat de motive politice. El spera, ca acest principe va ajuta si va scuti pe fratii moravo-bohemi in contra persecutiunilor, ce aveau se-le suferi. De-aceea deplange Comenius atat de mult moartea prea timpurie a principelui Sigismund Rákoczy, si de-aceea in memoriul sau intitulat „Gentis felicitas“ cere spriginire dela Gheorghe Rákoczy al II-lea, pe care il numesce liberatorul poporelor. Tractarea cea necrutatoare a domnitorilor din casa habsburgica facia cu supusii de confesiunea protestanta, a nimicit tota speranta fratilor bohemi de a-se pute reintorce in patria lor. Acum Comenius ajunge in tristă situatiune de a-se simti pe sine ca exilat politic. Pe timpul acestă, potrivit de a excita in spirite exaltatiunea religioasa, apare pseudoprofetul Drabik, un membru al comunitatei fratilor bohemi, carele prorocese, ca in curend dinastia Habsburgilor va perde Bohemia si Ungaria; corona acestor tiri Drabik o punea in prospect lui Sigismund Rákoczy, er dupa moartea acestuia principelui Gheorghe Rákoczy al II-lea. Comenius simtia adanc starea cea asuprita a confratilor sei, ba ce e mai mult, chiar lipsa a batea la usia lui, apoi dorul pentru libertate religioara si sentimentul deprimator al exilului mistuiau inima sa. Acum Comenius, al douedecilea si cel din urma senior al comunitatei fratilor bohemi, frant de pericolele, cari amenintiau diecesa sa, isi perde linistea sufletului, cugetarea sa cea intieptă i-se intuneca, si in aceasta stare consternata el incepe a-si inchipui, ca realizarea dorintelor sale este forte probabila, ba incepe a crede chiar si in visiunile exaltate ale lui Drabik. Cu astfel de idei se departeaza Comenius dela Sárospatak in 1654, reclamat de afacerile diecesei sale. Cea din urma ancora a sperantelor sale este spriginul lui Gheorghe Rákoczy al II-lea. După profetiile lui Drabik, acest principe ar fi fost ales de insusi Dumnezeu pentru a invinge potestatea curtii austriace si a mantui pe protestanti de persecutiuni. Catastrofa, carea avea sa transformeze situatiunea politica a Europei, era prorocita pe anul 1656. Comenius dupa indepartarea sa dela Sárospatak a simtit mai adanc decat ori-cand durerile exilului, dar nici-odata el n-a sperat cu mai mare incredere, ca ziua liberarii este forte apropiata. Ironia sortii a vrut inse, ca togmă in 1656, care an avea sa aduca mangaeri confesiunii persecutate, un incendiu cumplit mistue casa si biblioteca lui Comenius la Lissă. Despoiat de tot ce avea mai scump, el acum devine pribeg cu deseversire. Apoi in 1671 capul lui Drabik cade la Pojon sub securea gdelui, er bunul Comenius, desi inclinat sub povara anilor, continua in imaginatiunea sa frumosul sau vis despre impacarea poporelor si fericirea durabila a nemului omenesc, peregrineza dela Silésia la Brandenburg, la

Hamburg si in fine la Amsterdam, unde in diu'a de 25 Noemvre a aceluiasi an, in care Drabik a fost decapitat, a cadit din mân'a lui Comenius pentru totdeauna condeiu, s'a stins pentru totdeauna cuventul seu, prin care a lucrat mai bine de un jumetate de secol pentru triumful umanitatii! De timpuriu l-au atins pe Comenius loviturile sortii, in decursul lungi sale vieti a avut se suferi destul, si cu tôte aceste durerea nu l-a aruncat in desperatiune pasiva, ci din contra i-a dat zel si putere de a lucra pentru regenerarea societätii omenesci prin educatiune. Spre acésta sublima tienta a fost indreptata intréga s'a activitate, si cu tôte ca in viétia nu i-a fost dat de a putè gusta rodirile ostenelelor sale, speranti'a ca oper'a cea mare a regenerarii va trebui se succéda odata, l-a insotit ca un geniu mângaietor pana la marginea morméntului!

b) „*Didactica magna*“ in raport cu scól'a poporala.

Dupa-ce am descris viétia cea fórte activa, inse mult agitata, a lui Comenius, se venim a apre-tia sistem'a sa pedagogica.

In fruntea editiunii complete a operelor sale, aparuta in 1657 la Amsterdam, Comenius a pus „*Didactica magna*“, de sigur indemnat de conscienti'a, ca acésta e lucrarea sa cea mai pretiósá dintre tôte. Didactic'a e oper'a, pe carea el a compus-o mai intai, acésta a fost cinosur'a, dupa carea si-a conformat Comenius intrég'a sa activitate pedagogica. Celelalte lucrari ale lui Comenius se raporteza la Didactica intogmai ca ramii unui arbore la tulpin'a lor comuna. Analis'a operelor lui Comenius, si in deosebi analis'a Didacticei sale ne conduce la convingerea, ca meritele cele mai insemnate ale acestui pedagog sunt de a-se cauta pe terenul scólei poporale.

„Didactic'a lui Comenius nu s'ar putè privi ca o sciintia sistematica despre invetiament, ci mai mult ca o enciclopedie a invetiamentului si a educatiunii. Comenius da definitiunea, ca didactic'a este art'a de a-i inveti'a pe toti la tôte cunoscintiele. Apoi el determina mai deaprópe art'a didactica, când afirma, ca aceea este un mod anumit si ales de a infintiá in tôte orasiile, opidele si satele tierilor crestine astfel de scóle, in cari tóta tinerimea de ambele sexe, fara a negliga pe nimeni, se primésca cunoscintie, sè se perfectioneze in moravuri, sè se umple de pietate, adeca in anii junetiei se póta primi fiesc-care individ in mesura egala instructiune in tôte, câte se referesc la viétia presenta si cea viitoare.

Este o calitate caracteristica a Didacticei trichotomismul, adeca gruparea dectrinelor dupa trei puncte de vedere si preste tot impartirea in trei parti, o impartire, pe carea Comenius s'a nisuit de a-si intemeia sistem'a s'a pedagogica, si pe carea cu deosebita consecventia a executat-o in asemenarile cu arborele, paserea si architectul, din

ale caror functiuni i-a succes a scóte principii didactice fundamentale.

Cu privire la scopul educatiunii, in Didactic'a lui Comenius se dice, ca: Omul e creatur'a cea mai absoluta si mai excelenta. Scopul ultim al omului e dincolo de vieti'a paméntésca. Viati'a aceasta nu-e decât o pregatire pentru cea eterna. Precum dupa viétia vegetativa, ce o continua omul inainte de nascere in sinul matern, urméza viétia cea sensitiva séu animalica, ér dupa acésta viétia intelectuală: intogmai astfelu dupa existenti'a cea paméntésca va avé sa urmeze, ca o continuare mai perfecta a acesteia, viétia in Dumnedieu séu fericirea cea eterna. Pregatirea pentru eternitate, dupa Comenius, are trei grade: a-se cunósce pe sine si tôte celelalte lucruri, a-le governa pe tôte, si a-le indrepta spre Dumnedieu. La alt loc el afirma inse, ca destinatiunea omului e de a deveni om, si prin urmare scopul educatiunii este **umanitatea**. Atáta despre principiul teologic.

Principiul antropologic al pedagogiei asemenea e marcat in Didactica cu tóta claritatea, când se dice, ca: Germenul celor trei, precum: sciintia, virtute si religione, este inascut noue dela natura. Inse pe om, daca el trebuie se devina om, este necesar a-l educa. Apoi nimic nu se póte introduce in om de din afara, ci numai aceea e necesar a desvelsi si a desvolta, ce se cuprinde in fiinti'a sa in forma implicita. Este invederat, ca Comenius s'a nisuit de a intemeia procesul educatiunii, si de sigur si invetiamentul, pe óre-care metoda desvoltatóre. Orbis se incepe asia: Invetiatorul dice contra elev: „Vina copile, invatia-te a fi intiept.“ Elevul intréba: „Ce e aceea a fi intiept?“ Invetiatorul ii replica: „A fi intiept insemnéza a intielege corect, a seversí corect si a vorbi corect tôte lucrurile câte sunt necesare.“ Astfelu se continua conversarea la tôte cele o suta si cincideci si doue de icóne ale Lumei zugravite. Fara a ne mai provoca si la alte locuri, credem ca acésta mica proba e suficienta pentru a demonstra, ca metod'a invetiamentului la Comenius e desvoltatóre. Comenius a aretat metod'a cea rationala a invetiamentului cu un secol si jumetate inainte de Pestalozzi, carele isi atribue siesi inventiunea acestei metode, ca un merit din cele mai mari ale scólei sale.

(Va urmá.)

Gramatic'a in scóla poporala.

Atát prin propunerea fie-carui obiect de invetiament, cât si prin propunerea gramaticii in scóla poporala voim se ajungem un scop anumit. Acesta e, ca copilul se si pota spune chiar si corect cugetele sale cu vorb'a, séu in scris, --- ér pe de alta parte se intieléga pe deplin cugetele altora exprimate cu graiu viu, séu prin scrisóre. Gramatic'a dara e un

mijloc, prin care voim se ajungem la scopul de mai sus, éra ajungerea scopului acestuia depinde de la imprejurarea, cum scim se aplicam, si cum scim se ne folosim, de midilocul acesta.

Judecând mai de aprópe scopul gramaticii, fara indoála vom ajunge la acel adevér, ca ea este — cel mai important obiect de invetiament in scóla poporala, pentru-ca tóte cunoscintele ce si le castiga elevul in scóla, numai asia vor avé vre-o valóre reala pentru el, déca va fi capabil a-le si reproduce in forma corecta prin graiu viu, séu in scris. Mai departe, numai avénd elevul deplina cunoscintia de limba, va fi in stare a pricepe si cugetele altora, fie acelea exprimate in ori ce forma, ergo : numai in casul acesta ii va fi posibila inaintarea in cultura. Ba pot dice, ca si placerea si iubirea de carte, toť de-aici atarna. Déca elevul pricepe si intielege ceea ce cetesce, se nasce in el interes si atragere catra cetit, la din contra : displacere. — Insemnatatea gramaticii, ca obiect de invetiament in scól'a poporala, se mai vedesce si din impregiurarea, ca in viét'a practica, tieranul, fórte multa lipsa simte de gramatica.

Me va intrebá — póte — cineva, ca ce lipsa are tieranul se scie d. e. feliurile substantivelor, a verbelor, a dicerilor circumstantiale, a complementelor etc. — E drept, ca de numirile acestea in viétia sa de tóte dilele tieranul n'are nici o trebuintia si déca e se intielegem sub gramatica in scól'a poporala invetiarea acestora fara nici o aplicare si intrebuintiare practica, apoi — dieu -- cu totului tot stam departe de adevér. A ingreună pre elev cu vorbe seci si fara nici o insemnatate pentru el, insemna a perde timp, ba mai mult ; a nimicí in el si acea mica atragere si iubire de carte, ce eventual a avut-o.

Conform scopului precisat mai sus, sub gramatica — in scól'a poporala — avem se intielegem : a invetia pre elev se vorbésca si se scrie bine románescce, si tot odata a'l pune in positiie, ca se intieléga ceea ce vorbesc si scriu altii. Acést'a inse nu se póte ajunge prin memorisarea macar a tuturor feliurilor de cuvinte, diceri, forme si regule gramaticale ; de sigur nu, ci numai pe alte cai, si prin alte mijlóce.

Déca ne vom da numai nitica sèma despre rezultatul la care am ajuns si ajungem si de presinte prin propunerea gramaticii in scólele nóstre, vom trebui se ajungem la convingerea, ca, dieu, in fórte mica mesura ne-am putut aprópia de adevératul scop al ei. Caus'a e pur si simplu, ca ne tienem de manual — ca orbul de bêtiu. Se cautam numai d. e. la o epistóla séu la ori ce alta compositie scripturistica — fiind-ca de aici se póte mai bine judecá — a unui tieran de-ai nostri esit din scól'a poporala, si ne convingem indata despre scaderile si neajunsurile aceleia, din tóte punctele de vedere ale gramaticii. Si óre ce e cauza ? N'au invetiat la scóla grama-

tica ? Ba da, au invetiat o dia dóscá 'n dosca, cum se dice. Sciea feliurile substantivelor, a verbelor ; decliná, conjugá ; sciea face propositiie de tóte feliurile, coordinate si subordonate, propositiuni eliptice etc. etc., ér acum nu scie pune pe hártie, corect si in ordine, aceea ce cugeta. — De aici luminat se vede, ca modul de propunere n'au fost natural, nici amesurat scopului, pe care 'l are in vedere gramatica in scola poporala.

Se nasce deci intrebarea, ca cari sunt dara mijlócele si cum trebuie proces la invetiarea gramaticii, ca aceea se nu remana numai vorbe góle, ci un ce real, de care se aibe elevul folos ?

Dupa esperinti'a mea, mijlócele prin care ne putem aprópia de scopul gramaticii, sunt mai întâiu exercitiile intuitive. Limb'a avem de scop a-o cultivá : dela limba se incepem. Prin -exercitiile intuitive se pune fundamentul cunoscintiei de limba. Exercitiile intuitive aplicate si conduse cu plan si cu óre-care iscusintia, fac cât jumetate din intreg invetiamentul poporal ; ér in privinti'a limbei, fac mai mult, de cât intreg cursul studiului gramaticii, proprie. Aici elevul fara a sci invetia gramatica, caci se deda a judecá, a vorbí si esprimá corect. Mai tardiu 'l facem sè exprime si in scris. Inca dela scrierea primei dicere, 'l-dedam se fie cu atentiune la : ce scrie, si : cum scrie. Cu inceperea cetitului din carte, 'l-facem se pivésca — de câte ori se póte si ni se da ocaziune, — ca cum e scrisa céu cutare vorba ; mai tardiu : cum e prescurtata cutare vorba, unde sta semnul intrebareii, strigareii, com'a, punctul, etc. A pune pre elev se face asemenea intre diferite lucruri, antaiiu cu graiu, apoi in scris, e un mijloc puternic pentru formarea judecatiei dar tot atât de potérnic e si in ceea ce privesce gramatica. Aici elevul judeca, dupa aceea reproduce in scris. In ocupatiunea lui scripturistica 'l-facem atent la diferite regule gramaticale, ca d. e. la'nceput scriem cu litera mare ; numele de persóne, sate, orasie, riuri, etc. se scriu cu litere mari, tot asemenea si dupa punct.

Ca continuare a exercitilor intuitive urméza A b c d a r i u l si L e g e n d a r i u l. Aceste neofer bogat material de gramatica, pentru-ca singure tienesc la cultivarea limbei. Când elevul cetesce atare piesa din legendariu, il-facem se-o reproduca si cu cuvintele lui ; dupa ce o scie, are se-o reproduca si in scris. Lucrarea o vom corege totdeun'a si din punct de vedere gramatical. E de insemnat inse, ca la inceput, adeca in anii primi, nici odata se nu coregem de-odata din tóte punctele de vedere ale gramaticii, ci odata dintr'unul, alta data dintr'alt punct de vedere.

In fine ca mijlóce pentru invetiarea gramaticii ne stau la dispositiie tóte celelalte obiecte de invetiament. Primul loc intr'aceste este al istoriei. Enarez copilului d. e. despre venirea Romanilor in Dacia. Dupa-ce scie si el se-o reproduca cu cuvintele lui

macar si numai in liniamente mai generale, ii dau manualul, ca se-o invetie si mai bine, apoi in chip de ocupatiune, pana d. e. sum ocupat cu altii, 'l-pun se-o reproduca si in scris. — Tot astfel din Geografia. Preleg d. e. despre tienutul Ardealului. Dupa ce si-a castigat copilul idee lamurita despre acest'a, el-pun se face descrierea si in scris, — si asia pe rend, când dintr'un obiect, când dintr'altul, ii dau ocupatiune si rezultatul e duplu, 1. cunoscintiele cascigate — in modul acesta — se intiparesc foarte mult in memori'a copilului si devin tot mai mult proprietatea lui; 2, il invetiu se scrie bine si curat românesce, fara se-i fi dictat si fara. se fie memorisat macar o singura regula gramaticala. — Timp, pentru a prelucra cu elevii cât de multe ocupatiuni scripturistice, avem destul, caci ôre cu ce 'i-am si ocupa mai rational pe cei dintr'o clasa, pana suntem ocupati cu altii din alta clasa, decât nu eu ocupatiuni de aceste.

(Va urmá.)

P. Givulescu
invetiator.

D I V E R S E.

* *Santire de biserică.* Credinciosii din comun'a Cherechiu si-au reparat in var'a anului acestui'a edificiuul bisericescu, — asia incât acum corespunde pre deplin trebuintielor spirituale ale poporului, ér Duminec'a trecuta s'a efectuit actulu santirei. La acestu actu a oficiat parintele protopresviteru tractualu Georgiu Popoviciu, protosincelulu Augustin Hamsea si preotii: Constantin Popoviciu din Comlosiu, Augustin Belesiu din Simand si N. Sasu din Cherechiu, ér cantările rituale le-a executat corulu elevilor dela seminariulu diecesanu din Aradu, — in fiinti'a de facia a intregu poporului din Cherechiu si a unui insemnatu numeru de inteligenti din comunele invetiate.

Ceriu se auda, si se primésca sfiotele rogatiuni, si se binecuvinteze poporul dreptcredinciosu din Cherechiu?

* *Adunarea Reuniunii cercuale* a invetiatorilor din tractul protopresviteral al Timisiórii se va tiené in comuna Secusigiu la 15 si 16 Septemvre v. a. c. (La cas de timp nefavorabil ploios, adunarea acésta se amâna.) pe lângá urmatoriul program: 1. La 8 ôre dimineti'a serviciul in biserică. 2. Deschiderea adunarei prin presiedinte, eventual prin vicepresiedinte. 3. Cetirea raportului biroului. 4. Alegerea unei comisiuni pentru esaminarea raportului. 5. In prima scóla de baieti va tiené dlu invetiatoriu D. Sebesianu prelegere teoretica si practica din exercitiile intuitive. 6. In scóla de fete propunerea Dnei invetiátore A. Barbulescu Sebesianu din „cetirea romana.“ 7. In scóla de baieti clas'a dóua, propunerea practica a dlui invetiatoriu D. Margineantiu din „drepturile si datorintiele civile.“ 8. Vor urmá observarile relative. 9. Disertatiunea dnei invetiátore A. Barbulescu Sebesianu „Rolul femeii in economia casnica.“ 10. Propunère practica din geografia va tiené domnul P. Dragan invetiatoriu in St.-Mihaiul-roman. 11. Raportul comisiunii. 12. Propuneri. 13. Designarea locului si timpului pentru procsim'a adunare. 14. Inchiderea aduna-

rei. In prima di d. m. dupa 4 ôre excursiune la monastirea Bezdinului. — Beregseu, in 28 August v. 1892. — E. m. Andreescu, m. p. presied. Constantin Clecan, m. p. notariul Reuniunii.

* *Himenu.* D-lu Alessandru Popoviciu teol. abs. si-a serbat cununi'a cu Dsiór'a Lucreti'a fic'a preotului Demetriu Morariu din Hissiasiu, Dumineca la 16/28 Aug. a. c. — Felicitările nôstre.

Publicatiune.

Din partea Consistoriului gr. or. romanu din Aradu se aduce la cunoscinti'a publica, ca nefindu satisfacétore ofertele intrate pentru licitatiunea escrisa pe 1 Septemvre a. c. pentru vendiarea padurei din teritoriulu comunei **Chechesiu** (Kékes), apartienetóre fundatiunei lui Teodor Papp, pentru vendiarea aceleia in cantitate de circa 124 de iugere catastrale, ce se estindu in calcatur'a „Duboca,“ „Gaiulu Nicolii“ si in „Tribesci“ in valóre de circa 7770 fl., se escrie licitatiune nóua orala si cu oferte, pe **29 Septemvre la 10 ôre dupa amédi 1892 st. n.** in cancelaria consistoriala din Aradu.

Licitantii si oferentii au a depune preventivu la cass'a consistoriala o cautiuone de 5% procentu dupa pretiuul de esclamare ori in numerariu, ori in papire de valóre.

Conditiuunile speciale se pota privi ori când in cancelaria consistoriala.

Ofertele intrate in scrisu se voru desface dupa efeptuirea licitatiunei.

Aradu, 9 Septemvre st. n. 1892.

**Consistoriulu gr. or. romanu
din Aradu.**

C o n c u r s e.

Se escrie concurs, pe statiunea invetiatoresca din **Jersnic**, cu terminul de alegere in **27 Septembre a. c.**

Salariu invetiatoresc 103 fl., bucate in natura 15 metiu cucuruzu, 10 metiu grâu, lemne pentru scóla 30 metri, scripturistica 5 fl., pentru conferintia 10 fl. dela fie-care inmormentare 20 cr. Cortel liber cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acésta statiune au a-si tramine recursele subscrisului inspector scolar per Lugos posta ultima Belincz in Leucusiesci; pe langa reprezentarea in biserică si scóla in vre-o Dumineca s'au serbatóre, vor fi preferiti si absoluti preparandi, care se vor presentá ca interimali.

Adam Ros'a, m. p.
insp. scol.

—□—

Pentru indeplinirea definitiva a postului de invetiatoriu dela scóla a doua romana gr. or. din comuna **Zarand**, inspectoratul Boros-Ineului, se escrie concursu cu termin de alegere pe **4 16 Octomvre 1892.**

Emolumintele anuali inpreunete cu acest post sunt: in bani gata 300 fl., pentru scripturistica 10 fl., pentru participarea la conferintia 10 fl., 8 stangi de lemne, din cari este a se incaldi si sala de invetiamentu, dela inmormentari unde va fi poftit 50 cr. Cuartir liberu cu doue incaperi si intravilanu.

Doritorii de a ocupa acest post invetiatorescu, au pana atunci a-si substerne documintele lor, adresate comitetulu parochial din Zarand Pré Onoratului Domn protopresbiter Ioan Cornea, inspectoru cercualu de scóle in Boros-Ineu. Competentii vor avé a se presenta in vre-o Domineca séu serbatóre in S. biserică din locu, spre a-si areta desteritatea in cant si tipicu. Cei desteri intru conducerea corului vocal vor fi preferiti.

Se adauge 1, cumca: alegându-se individ fara de examen de calificatiune, nepotându-lu aretá dupa un an de servitiu, alegerea-i se va considera de nimicita si se va escrie concursu nou. 2. Dupa repausarea, eventual retragerea in pensiune a veteranului invetiatoriu dela scóla prima, salarele se vor organisa de nou si ameliora egal, avënd a capeta ambii câte un patrariu de sessiune pamént estravilan, care adi apartiene la scól'a prima.

Din siedinti'a Comitetului parochialu tienuta la 15 August st. v. 1892.

Aureliu Iancu

presid. com. paroch.

Cu scirea mea: IOANU CORNEA, m. p. protop. inspector scolar.

—□—

Se escrie concursu pentru indeplinirea statiunei inv. din **Micherechiu** inspect. Tincei, cu terminu de alegere pe **5 17 Octobree a. c.** cu urmatóarele emoluminte:

1. 18 chible grâu mestecat. 2. 10 chible orzu. 3. 13 iug. pamentu. 4. pentru 6 stângeni de lemne aduse de comuna, din care se va incaldi si scól'a, 42 fl. v. a. 5. pentru scripturistica 5 fl. 6. pentru conferintie 5 fl. 7. in bani gat'a 135 fl. v. a si cuartiru liberu cu gradina.

Dela recurrenti, carii in terminu legalu potu se-si arate desteritatea in cantari si tipicu in biserice'a locala, pe langa examenulu de calificatiune se mai poftescu celu putieiu 4 clase gimn. éra intarirea va urma dupa unu anu de proba, in casu de bunu succesu.

Recursele sunt de a-se tramite pana in 4/16 Oct. a. c. subscrisului protopresviteru.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in Micherechiu la 5 Sept. s. n. 1892.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea: IOSIF VESS'A, m. p. prot. Tincei, insp. scol.

—□—

Din lips'a de recurrenti nepotendu-se tiené alegerea de invetiatoriu la scól'a gr. or. confessionalu din **Ohab-forgaci** fost prefapta pe 29 August a c., prin acést'a se escrie de nou concursulu la acelasi postu, cu terminu de alegere pe **4/16 Octobree 1892.**

Emolumintele sunt: in numerariu 200 fl, pentru scripturistica 5 fl., pentru conferintia 6 fl.; 32 metri de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a; 1860 litre bucate, parte grâu, parte cucuruzu; 2 iugere pamentu aratoriu; $\frac{3}{4}$ iugeru intravilanu; locuintia libera cu gradina de legume; si câte 50 cr dela inmormentari, unu de va fi pofitit.

Recursele cuvintiosu adjustate, se se tramita parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu in Belincez, p. u. in Kiszetó; avend recurrentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in biserice'a locala, spre a-si aretá desteritatea in tipiculu si cantarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu din comun'a **Brusturi**, inspectoratulu Pestesiuului cottulu Bihor, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **20 Septembrie (2 Octombree) a. c.**

Emolumintele sunt: 1) 10 iugere paméntu aratoriu estimatu à 10 fl: 100 fl. 2) dela 80 prunci obligati d'a frecuenta scóla 80 fl, 3) 11 cubule bucate à 4 fl 44 fl. 4) stolele cantonale 25 fl, 5) pentru aratul paméntul 6 pluguri 6 fl, 6) lucrulu de mana dela 40 Nr. 8 fl, 7) cuartiru liberu cu una gradina de 300 \square patrari 20 fl, 8) pe lemne de incalditu 17 fl, la olalta 300 fl.

Aspirantii voru avé a-si trimitte recursese prevediute cu testimoniu despre absolvirea cursuriloru pedagogice,

si testimoniu de calificatiune, pâna la terminulu susincatu subscrisului protopresviteru in Lugosiulu de sus, posta ultima Eleds, si a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre la s. biserica pentru de a-se face cunoscutu poporului.

Brusturi, la 23 August st. v. 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: TEODORU FILIPU, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din **Vidra** inspectoratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere de **30 dile dela prima publicari.**

Emolumintele sunt; a) in banii gata 240 fl., b) venitele cantonale 25 fl., c) 6 stângeni de lemne pentru folosintia invetiatoriuului, stâng à 6 fl, 36 fl. d) pentru conferintia invatiatoresca 10 fl, e) dreptulu de pasionatu aloru 4 vite cornute pe teritoriulu comunei, drb à 4 fl: 16 fl, de totu la olalta 327 fl.

Doritorii de a ocupa acésta statiune suntu avisati, recursese prevediute cu tóte documintele prescise, si adreseate comitetului parochialu a-le trimitte subscrisului pana la 29 Sept. st. v. in Halmagi.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOAN GROZ'A, m. p. prot. inspect. scolar.

—□—

Amesurat ordinatiunei consitoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 2952 se escrie concursu pentru indeplinirea postulu invetiatorescu dela scól'a a II-a paralela, gr. or. romana din **Sant-Mihaiul-Român**, inspectoratulu Timisorei, cu terminulu de alegere pre **4. Octomvrie a. c.**

Pre langa urmatorele emoluminte: 1. Bani gat'a in numerariu 150 fl. 2. Pentru conferintie 10 fl. v. a. 3. Pentru scripturistica 6 fl. v. a. 4. Grâu 24 hectolitre 59 litre si 50 centi. 5. 32 metri lemne de arsu pentru invetiatoriu si sal'a de invetiament. 6. 2 jugere pamént aratoriu clasa prima. 7. Cortelu liberu cu 2 chilli cu gradina intravilana. 8. Dela inmormentari unde va fi pofitit 50 cruceri.

Doritorii de a ocupa acest post au a produce, testimoniu despre absolvarea preparandiei; testimoniu de calificatiune, testimoniu de limba magiara; si atestat despre portarea morala respective din comunele unde au fungat mai inainte in calitate de invetiatoriu, astfelu recursese instruate ale trimitte parintelui inspectoru scolaru Ioan Damsia, in Szécsány posta ultima Vinga, comitatul Timisiorii avend intr'o Dumineca sau serbatore a-se present'a in santa biserica din locu spre aretarea desteritati in tipiculu si cantarile bisericesci.-Cei ce cunosc notele vor fi preferiti.

St.-Mihaiu-Român, 25 Augustu 1892.

Comitetul parochial.

In contielegere cu mine: IOANU DAMSIA, m. p. inspector scolaru.

—□—

Pentru postul de invetiatóre dela scól'a de fete din comun'a **Secusgiu**, inspector: Vinga, Cottul Timisiu se escrie concurs cu termin de alegere pe **diu'a de 20. Septembrie vechi a. c.**

Emolumintele sunt: 1. in bani 300 frt. 2. lemne 6 orgii din care are a-se incaldi si scól'a, 3. gradina 50 \square k. 4) pentru conferintie anual 12 frt. 5. scripturistica 4 frt. 6. Cuartir liber cu 2 incaperi si culina, stalog si cotetiu.

Conditiuunile sunt: invetiatórea are tot in a trea domineca sau serbatóre a canta cu fetele tóte cantarile s. liturgii si a ceti apostolul.

Recursurile adjustate conform stat. organic, si ad-

resate comitetului parochial, sunt a-se trimite M. O. Domnu Archipu Munteanu inspector scolar in Monastirea Hodos-Bodrog, p. u. Zádorlak, cottul. Timisiu, pana inclusive 18 septemvrie, vech. eara recurentele au a se presenta la facia locului spre a se face cunoscute poporului.

Petru Paian, m. p. Petru Varadin m. p.

presedintele comitet. paroch. notariu comitet parochial.

In contielegere cu ARCHIPU MUNTEANU inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de classa III in Calugari — tractul Vasoului — conform conclusului Ven. Consistoriu gr. or. din Oradea mare din 23 Iul. a. c. Nr. 861 B. se escrie concursu cu termin **pana la 20. Sept v. a. c. Dotatiunile**: biru preotiescu câte o brodie de bucate dela 150 numere; pamentu 20 iugere segregat din pascul comunal; Stolele indatinat si curselu liberu.

Competentii au asi trimite recursurile ajustate conform Stat. organicu pana la terminul de mai sus la subsemnatul in Beiusiu.

Beiusiu 20 August 1892.

Comitetul parochial.

In contielegere cu VASILIU PAP prot. Vasoului.

—□—

Se escrie concursu pentru postul de capelan langa parochul Petru Popovicu din Cociub'a, parochia de clas'a a doua, cu terminu de alegere in **14/26. Sept. a. c.**

Dotatiunea parochiala consta: din 1. Pament aratoriu de 5 cubule. 2. Veniturile stolarie. 3. Birul preotiesc dela 300 numere, — tóte la olalta resulta o dotatiune de 600 fl., din carea alegendului capelan i-compete jumetate. Pentru locuintia se va ingriji alegendul pe spe-sele sale.

Aspirantii la acest post au se-si substérna suplicele ajustate cu documintele recerute pentru parochia de a II. classa la protopresbiterul tractual Petru Suciú in Ókrös, pana la terminul alegerei, totodata a-se presentá pana atunci in biserica locala spre a-si arata desteritatea in eele preotiesci.

Comitetul parochial.

Cu scirea mea: PETRU SUCIU, m. p. protopresbiterul Belului.

—□—

Se escrie concurs pentru postul invetiatoresc din F.-Tout, protopresbiteratul Beliu, cu terminu de alegere in **8/20 Septembre a. c.**

Dotatiunea invetiatorésca este: a) in bani gat'a 100 fl. b) in bucate 25 de cubule $\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruz in bómbe. c) lemne pentru foc 10 sténgeni, din cari a-se incaldi si sala de invetiament. d) pasiune pentru 4 vite. e) pausial pentru conferintia 5 fl. f) Veniturile cantorale. Cuartir liber, cu 2 chilli, camera, intravilan pentru legumi, asemene supraedificii de economia grajd, cotetiu.

Aspirantii la acest post, au se-si susterna suplicele ajustate cu documintele necesarie la protopresbiterul tractual Petru Suciú in Ókrös pana la terminul de alegere, avend pana atunci a-se presentá in biserica deacolo spre a dá proba cualificatiunei sale.

F.-Tout, 24. August 1892.

Comitetul parochial.

cu scirea mea: PETRU SUCIU m. p., protopresbiter inspector scolar.

—□—

Conformu pré venerabilei dispuzetiuni consistoriale din 13 Maiu a. c. Nr. 1817 — prin acésta se escrie concursu pentru deplinirea parochiei a doua vacante din comun'a S.-Mihaiulu-romanu protopresviteratulu Temisioarei, sistemisata de a II-a classa, cu **terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele anuale sunt: 1) Un'a sesiune parochiala de 30 iugere, a carea venitu anualu e computatu la 400 fl dupa detragerea contributiunei. 2) Birulu preotiescu pretiuitu in bani 120 fl, 3) Venitulu stolaru 113 fl, 4) Unu intravilanu 10 fl.

Avendu inse in vedere, ca interesulu credintiosiloru din acésta comuna, reclama unu preotu de cea mai buna calificatiune, si asia dara in catu s'ar alege unu preotu de frunte, prin suscitatu decisu consistorialu, se pune alegendului in prospectu, cá si prév. consistoriu va contribui din parte-si la ameliorarea dotatiunei alegendului preotu, din care cauza deci: cei cu calificatiune superioara, vor se aiba preferintia.

Recursele cuvinciosu ajustate, si instruite cu documintele de calificatiunea susespusa, adresate comitetulu parochialu din S.-Mihaiulu-romanu, sa le asterna recurentii oficiulu protopresviteralulu in Temisioara, avend a-se presentá in vreo Dumineca séu serbatóre in biserica locala, spre a-si arata desteritatea in rituale si cuventari bisericesci.

Din siedinti'a comitetulu parochialu din S.-Mihaiulu-romanu tienuta in 13 Iulie 1892.

Petru Draganu, m. p.

ca notariu.

Cu scirea si invoirea oficiulu protopresviteralulu.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postulu de invetiatoriu dela scóla gr. ort. rom. de baieti din Cuvinu, prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **13/25 Septemvrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1. Salariu in bani 200 fl. solvindu in rate lunarii anticipative 2. 20 jug. pamentu aratoriu comassatu, pretiuitu in 140 fl. dupa detragerea contributiunei. 3. 41 metrii cubici de lemne din cari e a se incaldi si sala de invetiamentu. 4. pentru conferintie 10 fl. 5. cortelu liberu cu gradina si o curechiste. Dela inmortentari unde va fi pofritu 50 cr. Despre curatoratu si scripturistica se va ingriji comun'a.

La acestu postu de invetiatoriu póte competá numai acela, care pe langa cualificatiune pentru statiu de frunte, va dovedí, ca e in stare a conduce chorulu de plugari deja infintiatu.

Recursele ajustate conform legei si adresate comitetulu parochialu din Cuvinu, sunt a-se trimite M. On. Domnu Iosif Vuculescu, inspectoriu scolaru in Solymos, p. u. M.-Radna, pana in 12/24 Septemvrie a. c. caci cele mai tardiu intrate nu se voru luá in considerare.

Competentii la acestu postu, au se se presinte pana in diu'a alegerei, in vre'o Dumineca ori serbatóre in sft'a biserica din locu, spre a-si arata desteritatea in cántare si tipicu.

Datu din siedinti'a comitetulu parochialu din Cuvinu tienuta in 12/28 August. 1892.

Teodosiu Motiu, m. p.

pres. com. par.

Ioan Ilica, m. p.

not. com. par.

In contielegere cu mine: IOSIF VUCULESCU, m. p. inspector de scóle.

—□—